

Nr 270.

Av herr **Hallén**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 15, med förslag till ny giftermålsbalk m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 15 med förslag till ny giftermålsbalk m. m. har 11 kap. (om hemskillnad och äktenskapsskillnad) 13 § följande lydelse:

»Är ena maken sinnessjuk; har sinnessjukdomen under äktenskapet fortfarit tre år, och finnes ej skälig förhoppning om den sjukes varaktiga återställande till hälsan, have andra maken rätt till äktenskapsskillnad.»

Att lagen föreskriver, att vid inträffad sinnessjukdom hos endera maken, den andre ej må kunna utan vidare få äktenskapet upplöst, är helt naturligt, liksom ock att man fastställt en så pass lång tid som tre år, under vilken tid det borde kunna bli uppenbart, om möjlighet till tillfrisknande finnes, som kan återställa ett sådant förhållande i äktenskapet, att den andra maken finner skäl till att fortsätta detsamma. Dyligt tillfrisknande från sinnessjukdom är ju ingalunda ovanligt, och synes det därför vara skäligt, att denna tidsbestämning fastställts för att förebygga förhastade beslut om hävande av äktenskapet.

Men förnekas kan ej, att sådana fall kunna inträffa, att fullt obotlig sinnessjukdom konstaterats och förhållanden föreligga, som göra, att den friska maken önskar få äktenskapet hävt, innan denna treåriga expektanstid gått till ända. Jag åsyftar ett sådant fall, som när hos endera maken konstaterats, att han eller hon lider av paralysis générale. Denna sjukdoms syfilitiska natur torde numera vara otvivelaktig, liksom ock att läkarvetenskapen ej känner något medel att hindra sjukdomens steg för steg skeende ödeläggelse av alla kropps- och själskrafter. Har endera maken ådragit sig syfilitisk smitta utanför äktenskapet under förhållanden, som måhända omöjliggör den bevisning om äktenskapsbrott,

varigenom den andra maken hade kunnat få äktenskapet upplöst, så synes det uppenbart, att den andra maken — om under tiden den andras sjukdom övergår till paralysis générale — verkligen bör utan dröjsmål befrias ur den olidliga och pinsamma ställning, vari han eller hon befinner sig, utan att behöva iakttaga en flerårig väntetid. Denna form av sinnessjukdom kan ju dock trots sin obotliga karaktär vara under många år. Man tänke sig blott ett sådant fall, som att i ett äktenskap exempelvis mannen genom otillåten förbindelse ådragit sig syfilis, som under årens lopp utvecklar sig till paralysis générale. Om då förutsättningar saknades att få mannen vårdad å sjukhus, utan skulle han i stället vistas i hemmet, så skulle det vara ett oerhört lidande för hustrun att ej förrän efter långa år med daglig erinran om den hemska makt, som ödelagt hennes hem och äktenskap, få vända denna skrämmande vrångbild av det äktenskapliga livet ryggen.

I § 10 kap. 15 om vissa bestämmelser om rättegång vid äktenskapsmål är stadgat, att läkarintyg om att det ej finnes »skälig förhoppning om den sjukens varaktiga återställande till hälsan» skall förebringas, för att äktenskapet skall kunna upplösas — därvid dock ej absolut visshet om sjukdomens varaktighet kan vinnas. Då borde ett läkarintyg om fullt konstaterad hjärnsyfilis eller paralysis générale vara till fyllest för att på vederbörande makes begäran upplösa äktenskapet.

På grund av vad jag sålunda anförde, får jag härmed föreslå,

att riksdagen ville besluta sådant tillägg till giftermålsbalkens 11 kap. § 13, att där ena maken lider av sådan obotlig sinnessjukdom som paralysis générale, må den andra maken hava rätt till äktenskapsskillnad, så snart tillvaron av dylik sjukdom blivit styrkt på sätt i kap. 15 § 10 i nämnda lag föreskrives och således oberoende av den tid under vilken sjukdomen varat.

Stockholm den 14 januari 1920.

Harald Hallén.